

„Застава“ издава сваки дан два листа, а недељом овецем и данима има недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ!

(Јутарњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

Организација српске народне радикалне странке у Хрватској и Славонији.

Средњи одбор српске народне радикалне странке за Хрватску и Славонију издао је овај проглас.

Браћо Срби!

Српска народна радикална странка за краљевину Хрватску и Славонију изабрала је на окучанском збору средишни одбор, коме је поверила заступање програма и руковање са страначким пословима.

Међу најтеже страначке послове с којима је имао руковати средишни одбор српске народне радикалне странке за краљевину Хрватску и Славонију, спадало је свакако provedeње страначке организације. За злогласне владавине Куен Чавраковог система, када је била угушена свака слобода збора и договора, било је онемогућено свима па и српској народној радикалној странци provedeње чврсте страначке организације. Средишни одбор српске народне радикалне странке за краљевину Хрватску и Славонију у више пута приступио је извршењу задаће своје страначке организације средством јавних збора и поузданичких састанака, али обласни органи Куен Чавраковог система забрањивали су српској народној радикалној странци одржавање јавних збора, те глобама и терором спречавали и одржавање поузданичких састанака. Као и друге странке удружене српско-хрватске опозиције морала је и српска народна радикална странка у краљевини Хрватској и Славонији заговити у последње саборске изборе — неорганизована. Истина уз пркос свега тога последњи саборски избори довели су до пада Куен Чавраковог система и омогућили су српско-хрватској опозицији састав прве народно-уставне владе у краљевини Хрватској и Славонији. То је много, али то нити је доста.

Насиља и корупција Куен Чавраковог система спречили су код последњих саборских избора, да победа удружене српско-хрватске опозиције буде потпуна. На сабору краљевине хрватске и Славоније седи још и данас тридесетак чланова црне гарде Куен Чавракове, спремих сваког часа на миг сруше их вођа учинити све и свја, да се изјави народна победа над системом силника. Сем тројице оделних предстојника, који сачињавају нову уставну владу, сва су управна звања почевши од хрватског министра до општинских начелника у рукама Куен Чавракових васпитаника, који горе од жеље за васкрсом полицијских времена.

Удружену пак српско-хрватску опозицију и нову владу чека голем и тежак посао, посао стварања демократских уставних права и обезбеђења његовог, по-

сао око оздрављења нашег јавног политичког и друштвеног живота, посао санирања нагодбених повреда и стварања што повољнијих услова за уређење што самосталнијег државног и економског положаја наше отаџбине краљевине Хрватске и Славоније према краљевини Угарској, те присајенијења краљевине Далмације краљевини Хрватској и Славонији. Голем и тежак је то рад а у том раду упућена је нова уставна влада у главном ли на помоћ удружене српско-хрватске опозиције, дакле на помоћ странака, које сачињавају удружену српско-хрватску опозицију.

Успешан рад владе и удружене српско-хрватске опозиције условљен је дакле јакостју оних странака, које ју сачињавају.

Јакост пак сваке странке оснива се на организацији њеној. Што је организација које странке боља и чвршћа, то ће и она тиме бити јача и снажнија, па према томе и њен рад успешнији. То су увиделе и странке удружене српско-хрватске опозиције, те су хрватска странка права, хрватска пучка напредна странка и српска самостална странка у ери нове уставне владе и под њеном заштитом слободу састајања и удруживања живо прионуле на рад око страначке организације. Широм краљевине Хрватске и Славоније приређују оне јавне зборове и поузданичке састанке, на којима обавештавају народ о данашњим политичким приликама (Хрватске и народа српског и хрватског, те на којима се организују. Тако треба и тако се мора радити, ако се хоће и жељети, да рад удружене српско-хрватске опозиције буде берићетан. Српска народна радикална странка у краљевини Хрватској и Славонији водила је истрајну и очајну борбу против силничког система Куен-Чавраковог. Српска народна радикална странка ступила је у редове удружене српско-хрватске опозиције, да сложним радом народа српског и хрватског сруши омражени и сјамотни систем Куен Чавраковог. Сада, када је слога народа српског и хрватског оборила силнички систем па када треба да се сложним радом од стране рушеvine силничког система и место њега да се подигне нови систем, систем уставних права и слобода, сада не сме ни у томе раду ни да изостане ни да заостане српска народна радикална странка. И српска народна радикална странка у краљевини Хрватској и Славонији мора сада да живо прионе уз рад око своје страначке организације, јер у колико се организује у толико ће бити и јака, да помогне у коалицији остварење програма српско-хрватског удружења те у томе удружењу да оствари и свој

демократски и српски програм.

Организација српске народне радикалне странке определиће српској народној радикалној странци ово место у редовима српско-хрватске коалиције и у јавном животу краљевине Хрватске и Славоније, које јој припада по јакости и вредности њене организације. На нама је дакле да се што пре, што боље чвршће организујемо као српска народна радикална странка широм наше домовине по селима и градовима, општинама и срезовима, те да као у странци политички организовани народ испунимо нашу свету дужност према домовини и народу српскоме.

Позивамо стога чланове средишног одбора српске народне радикалне странке за краљевину Хрватску и Славонију, чланове месних и средњих организација, те сваког брата Србина радикала, да тецајем месеца августа и септембра и то најдаље до 25. септембра о. г. приону живо уз посао организације српске народне радикалне странке у краљевини Хрватској и Славонији.

У ту цел треба сазвати и одржати по општинама поузданичке састанке и по срезовима јавне зборове, на којима ће се народ обавестити о данашњим нашим политичким приликама, те на којима ће се провести организација српске народне радикалне странке изабрањем месних и средњих одбора и оснивањем партијских средњих фондова.

Сваки поузданички састанак и јавни збор нека се пријави гласилу српске народне радикалне странке „Застава“ у Новом Саду и управи српске народне радикалне странке на руке г. др. Јована Радивојевића Ваџића, адвоката у Земуну који ће дати и потребне информације. Наша браћа радикали у Дописну, Чепину, Будимци и Тењу одржаће збор српске народне радикалне странке у Чепину на дан Велике Госпојине, а у Платичеву одржаће велики збор хрватског изборног средњег српска народна радикална странка дана 3. (16) септембра ове године.

Угледајмо се у њих па прионимо сви живо уз посао наше страначке организације.

Прегасиу Бог поможе! а српска народна радикална странка била је до сада па треба да буде и од сада у раду и борби за бољу будућност народа српскога прегасиу, коме Бог помаже!

У то име на посао!

За средишни одбор српске народне радикалне странке у краљевини Хрватској и Славонији.

У Броду на Сави 12. (25) августа 1906.

у з. председника

Др. Никола Ђурђевић

подпредседник.

Јован Радивојевић-Ваџић

Ј а т а к.

Меленци 13. августа.

Многи не разуму: како се могу догађати чуда, као у нашој црквено-школској општини Неки су опет покушали да овако реше ту загонетку. Чим мишеви чине велику штету по хамбару, онда вацело мачка — спава.

Поспале мачке су многоме криве, али код нас у Меленцима је друкча ствар. Ми немамо с обични мишевима посла. После наша мачка не спава, него је та мачка род и пријатељ мишевима, па је послала пацова у хамбар меленачки. И за то нам тако иде.

Све што је чињено у Меленцима то је подржавала надворна власт, то је мирно гледао епархијски административни одбор темишварски. Та мачка је род и пријатељ меленачким мишевима. Шта више, она је пустила пацова у меленачки хамбар, она је именувала дра Љубу Павловића за некаког „сталног повереника у меленачкој црквеној општини“. Оваког места не познаје наша аутономија. Ово није чинила ни једна епархијска власт. Ово је очита незаконитост и гажење закона.

Но да видите шта се сад догодило. Саборски одбор је решио да се тај надзорник, има уклонити, јер је његово место скроз незаконито. Др Љуба Павловић жалио се министарству. Но и министарство је одбило ту жалбу као скроз незакониту.

И шта сад бива? Епархијски одбор темишварски доноси одлуку, да поднесе саборском одбору, односно влади представку, да се др. Љуба Павловић има и на даље оставити као сталан повереник епархијске власти у меленачкој општини. Ето вам јатака! Ето мачке како се заузима за пацова. Моли владу да погази нашу аутономију и остави незаконитост у меленачкој општини.

Но има још многог чега у решењу епархијског одбора темишварског под бројем А. 1333/1079 из 1906 год. Гради се, као да хоће да изврши налог саборског одбора, али својим изасланицима не наређује да изврше све, него је изостављено оно да се др. Љуба Павловић има скинути са купатила „Русанде“ као лечник, јер је на то место незаконито сео. То је епархијски одбор темишварски бајаги превидио. У другом питању шиље представку у корист Љубе Павловића, а наређује да се у скупштини има прочитати, како се скупштина распушта. Скупштинари нису дошли и то на нечији миг, а скупштина се није одржала и тако од свега решења није ништа учињено.

Општинари меленачки написали су представку у овој ствари и упутили су ту представку

саборском одбору. Уповорују саборски одбор на јатака меленачке општине. Подносе саборском одбору фарисејско решење епархијске административне власти и доказују, да епархијски административни одбор, темишварски неће да изврши налог више власти. На крају моле саборски одбор, да он сам начини реда преко због изасланства.

У меленачкој општини не може и неће бити реда, кад високославна мачка уводи пацова у хамбар, који чини тамо чуда. То нека једаред увиди саборски одбор и учини шта треба.

Иначе добисмо овога часа вест, да је наш народни црквени сабор на прагу. Помози Боже! Тиме ћемо добити прилике да погледамо очи у очи и ономе, који је прави покровитељ свима јатацима и мачковима. Време је!

Економске прилике у Србији.

Бечка „Информација“ има из Београда овакав допис:

„Да би се тачно обележило расположење, морамо истаћи, да се јавно мњење све више и више прилагођује са том мишљу, да до трговинског уговора са Аустро-Угарском неће никако ни доћи, пошто постаје све очигледно, према држању монархије, да њој није стало до трговинско-политичких, већ више до политичких момената. Услед тога прилагођава се, с почетка полако али обавриво и са планом, према приликама и погодбама одређеним да земаљске производе извове новим путевима. Осим оне, још од пре повније акције владе и приватних предузећа, почињу сад полако и одгајивачи сточке и тежаци да рачунају с тим, да ће Аустро-Угарска остати за творена за њихове производе и да им морају нове тргове тражити. Па и ако је граница већ више од месец дана затворена, ипак произвађачи нису изгубили наду, што показују најбоље пијачне цене. Иако је жетва била обилата, цена жити је виша него икад дотле (око 14 динара по метарценту) па и цене меса не падају, већ се крећу у досадањој висини, око 1 динар по килограму (у продаји на мало). Азија на злато је невнатна; пре неколико дана било је злато испод рага. Па и државни кредит на страни није царинским ратом ништа изгубио. Српски државни папири нотирају се данас добро на страним берзама (Париз и Берлин), поред, иначе доста тежког, берванског стања, а 5% рента недавно се у Паризу попела на ал рага, што се за трајања трговинског уговора није догодило. Није без интереса и то, како финансијски и индустријски јако иностранство (Немачка, Енглеска, Белгија, Француска и Холандија) разабра за привредне прилике у Србији, са којом тако неправедно поступа први јој сусед, Аустро-Угарска, свакако на штету своје рођене индустрије и свога политичког утицаја. Из свију тих наведених земаља добила је српска влада молбе и понуде, којим се иде на прера-

ду и извоз српских домаћих производа. Као пример наводи се да су из три земље (Немачка, Енглеска и Белгија) подне сене молбе за концесије за грађење кланица у великом стилу, а за прераду и извоз производа од меса.

Али као најпоузданији знак за тежњу да се ојачају узајамне трговинске везе и помогне прођа својих индустријских артикала, говори и та околност, што је пре неколико дана стигао сероамерички конзул. До сад је Америка овде имала само свог почасног конзула, а сад, у ери царинског рата, претвара га у ефективни конзулат. Као што се дакле види, наше наде и изгледи нису тако јако мрачни и безнадежни, као што се то са аустро-угарске стране и званично и полувзвично представља

Сазив српског народног црквеног сабора.

Из Будимпеште добијамо ове редове: „Како дознајем, наш народни црквени сабор треба да се састане 2. (15.) октобра ове године. Према томе изашао би званичан сазив већ кроз неколико дана, најдаље почетком идуће недеље. Ко ће бити краљевски комесар, то као да још није коначно решено.“

У ствари беоцинске каје.

Као што је познато, добио је Саборски Одбор понуде, да изда под закуп нови део земаље манастира Беоцина на коме би се црпела каја. Ту је ново друштво (већином Срби) а ту су данашњи поседници старе беоцинске каје, а има једна будимпештанска фирма. Саборски Одбор је решио у седници од суботе, да испште тачне услове од свију који су учинили понуду, али да на крају расписе лицитацију па да се земаљште даде ономе под закуп, ко буде на дражби дао највећу цену.

Сваки би други начин издавања тако скупог земаљшта био немогућ. Како смо извеште ни из Будим-Пеште трчкају неки агенти по министарствима те клеветају Саборски Одбор, као хоће да учини „нешто и спод жита“, но разуме се, да те денунцијације неће упалити, нити ће тим неког поплашити. Дражба нека реши! Од тога саборски одбор неће попустити ни за длаку, а тек неће бити никога, да то поквари.

Аустрија не да српским књигама у Америку.

Ваљани српски лист, што излази у Чикагу „Уједињено Српство“ пише под тим натписом ово: „Наше уредништво је наручило преко књижарнице г. Цвијановића у Београду до му пошаље 100 комада књига „Значај културне борбе у Француској“ од Ђ. А. Чокорила и 100 комада „Тајна историја аустријске политике и њезино продужење у Босни и Херцеговини“ од истог писца. Ових дана добило је наше уредништво писмо од г. Цвијановића, у коме се вели: „Књиге, за које сам вам јавио да су послате жељезницом, повраћене су. Као разлог томе навађа се, да су књиге забрањене за аустро-угарску мо-

нархију, куда су требале да пређу“. Феликс Аустрија!“

„Мираан живот“ у Добановцима.

Пишу нам из Добановаца: Дана 12. с. м., у суботу око три сата ујутру изгорела је слама овдашњег гостиничара Душана Михајловића. Ко је запалио, није познато, но и случај није први ни последњи. — Дана 12. с. м. у суботу ујутру нашао се у пољу убијен чобанин по имену Кузман Драгаш из Добановаца. Убијен је из пушке и то пред јутро. Када су га нашли мртвог, овце му не бежу код њега. Тело су му одма донели кући и пријавили случај општинској власти. Леп напредак у Добановци, јер је ово већ други човек убијен и то за кратко време. — Крађа, убијство и ватра није никаква новост у Добановци, то је још данас на дневном реду у тој општини. Зато и чештатамо на напретку. Ко даје упуте народу зна се и познато је, но докле ће то трајати видимо.

Сремац.

Краљица — жртва сујеверја.

Напољски лист „Le Matin“ прича овај чудноват догађај: У јужној Италији сељаци су доста непросвећени и изложени сваком сујеверју. У селу Тријани у Апулији једнога дана провесен је глас, да је краљица Јелена (малокрвна и да је због тога дошла наредба да се у месној школи изабере најздравија деца, из које ће се оточити мало крви за „малокрвну краљицу“. Чувши то матере, полете из свију улица пред школу и почну се дерати и тражити своју децу. Учитељи, разуме се, нису се на то ни освртали, већ отерају сулудасте жене. Али, кад се мужени у подне вратише кући и чуше од својих жена шта је у ствари, диже се цело село, кука и мотика, и полетеше пред школу, да спасавају своју децу. Општинска полиција нашла се у чуду од будаластог света и учитељи мораше пустити децу кући, да им, по веровању светине, не би крв била оточена за „малокрвну краљицу“.

Излет на изложбу у Букурешт.

Како сазнајемо, румунско паробродско друштво, приликом румунске народне изложбе, приређује један велики излет (за 300 особа) до Букурешта, Сијаје (где се налази летњи двор краља Карола) и Бушбена (где су петролеумски извори) Цена овога излета биће врло повољна. Чујемо да ће у излету узети учешћа много трговаца, како из Београда, тако и из унутрашњости. — Детаљан програм овог излета и цене биће благовремено објављен.

Крађа на жељезници у Немачкој.

Пре краткога времена десила се овака крађа на жељезници у Немачкој, сада јављају опет о такој једној крађи из Берлина. Берлински гостиничар Ервард Фелерт путовао је из Берлина у Штетин. Непознати лопови украли су му у жељезничким колима златан сат и новчаник са 259 марака. Фелерт пре то што је сео на жељезницу, купио је у графици цигаре где се упознао са два лепо одевена странца, који су му се приказали као мерници и рекоше му, да и они путују у Штетин. Ушли су у једно исто одељено на жељезничким колима са Фелертом и доцније у разговору понуде Фелерта с цигаретом. Фелерт

тек што је попушио цигаретлу — зашпи. Пробудно се тек у Штетину и тада опави, да су га сапутници покрали. Мада је полиција почела одмах прагати за лоповима до сада им не могаде ући у траг. До сада су дознали тек толико, да су на трећој штацији пред Штетином сипали са жељезнице.

Штрајк у Шпањолској.

Јављају из Мадрида, да су у Билбау, где влада велики раднички штрајк, прогласили опсадно стање. Листови не излазе, трговине су затворене. Краљ, који је требао ових дана посетити варош, да учествује у „регата“ свечаностима, неће доћи. Рудари, што страјкују, напали су жељезнички воз, хтели су да разоре водовод, нашто их је грађанска стража и полиција напала. Радници су једног гардисту и једног полицаја ранили тако да су обојица на смрти. Пословдаци неће да испуне захтеве радничке, те се боје, да ће набити опшн устанак.

Црногорска Банка.

Ових дана одржала је Црногорска Банка, која је основана с италијанским капиталима, конституирајућу скупштину. Изабран је управни одбор, а за председника Вуко Вулетин. Основни капитал износи 1,000,000 динара, подељен у 5000 акција по 200 франака. Банка је већ отпочела да ради лакше послеве.

Најстарије дрвце.

Глас најстаријих живих бића на свету без сваке сумње уживају циноска дрвета новог света. Многом ће читаоцу бити чудновато кад чује да неко од тих дрвета имају по 5000 година. Де Кандоле чувени природњак прорачунао је старост двају тисова (таксус боката) у Фортингалу на 2500 година, а енглески природњак Хедвор на 3240. Обадва дрвета још и данас цветају. Хумболт је у средњој Америци пронашао једно тако дрво, које је по његовом рачунању било старо 5150 година. Мексикански ботаничари приповедају како су пронашли једно дрво, чији обим износи 118 стопа, а које је старо 6200 година.

П. Н.

Част ми је учтиво известити пошт. публику, да сам своју

АДВОКАТСКУ ПИСАРНИЦУ

у Жабљу у новосазиданој кући Раде Етинског у главној улици отворио.

У Жабљу, месеца августа 1906. год.

С поштовањем

Др. Карло Чилаг,
адвокат.

Л. 1094 2 3

ЗАМОЈУ

МАНУФАКТУРНУ ТРГОВИНУ

потребујем помоћника, који је вичан српском, немачком и румунском говору. Ступање одма.

Мил. Поповић
у Чакову.

Л. 1089 2-3

